

ادبیات عمومی و تاریخی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۳

سنه : ۲ ۱ رجب ۱۳۳۶ جمعه ایرتی ۱۳ نیسان ۱۹۱۸ نومرو ۳۲-۶۳

۳۱ مارت

بوکون ، ۳۱ مارت رومی‌یه مصادفدر . حساب افرنجی ایله ۱۹۰۹ سنه‌سی نیسانک اون اوچنجی کونی ایدی . مشروطیتمز هنوز یکی اعلان ایدلایکندن ، بتون احرار ملک وملت نوزادک هیچ برصدمه‌دن متأثر اولمامسنه نکهبان اولیورلردی . قوزقو بیوکدی . چونکه ۹۳ خاطره‌سی هنوز تاریخه انتقال ایتمه‌مشدی . فقط زمان دکشمشدی . افکارده تیقظ وانتباه واردی . به‌کا مبنیدرکه محمود شوکت پاشا مرحومک قومانداسی آلتنده‌کی اردوی ظفر مقرون ییلدیرم واری برسرعتله پای تخته ییتشدی واحوال عمومیه یاتشدی .

اوجهنمی کونده آیاصوفیه میدانده طویلانانلرک مقصدی نه ایدی ؟

سؤاللره بسیط بر جواب ویرمک لازمه دیهلم که ارباب خروجک غایه‌سی (ارتجاع) ایدی . (ارتجاع) ، اويله ایه ، نه دیمکدر ؟ بوکله یکیدر . ۳۱ مارتدن اول مشیمه قاموسدن طوغمشدر . فرانسزجه [ره آقسیون] مقابلی اوله‌جق . (ره آقسیون) ایه کری‌یه کیتمک ، فعل منفی ، تجدد ناپرورلک ، غلیظ ومضر برقدماپرستلک ، آزیتلمش محافظه‌کارلق کبی بر معنایه کلیر . مثلاً فرانسه‌ده قراللق وایمپراطورلق طرفدارلری (ره آقسیونه‌ر) عد ایدیلیرلر ؛ حالبوکه انکلتزده احرارقراله صادق اولدقلری‌حالده ، بونلر ، مرتجع صاییلمازلر . حاصلی کله بر آز مغلق ومعقددر ، مهیدر . کله‌نک یکیلکی‌ده بادی ابهامیدر .

۳۱ مارتده طویلانان گروه - خلق پسقولوژیسی تطیقاتجه برکتله جاهله ایدی .

بونلر مشروطیتی ده، ارتجاعی ده بیلیمورلردی. بووقه اصلا بر فکر و اجتهاد نتیجه سی حادث اولمش دکلدی. عادیا برادبسرک، برأوباشلق، برقاج بالذیری چیلاغک حرکات باغیانہ سی، اثر تحریکی، زوربالغی ایدی. یکی کلن حکومت دها ضابط وقاهر اولسه ایدی بو حرکت وقوع بولمه یه جقدی.

اوکون برقاج آرقداشله طولاشیوردق. قویتو بریرده عوامدن برقاج سرکشه تصادف ایتدک. چاقر کیف ایدیلر. وجهلرنده بر علامت سرور تبارز ایدیوردی. — خیر اوله، اوغور اوله، نه وار؟ دیدک. بونلردن بری بزه جواباً — چوق شکر اولدی بیتدی. مقصد مزه نائل اولدق. او، کلدی؛ دیدی. — او، کیم؟ — ایشته او، شریعت کلدی. بن کوزماه کوردیم. — آه.. او یله ایسه (او) نصل شیدی؟ — افندیم، عربہ ایله کلدی؛ قوطو ایچنده، اورتولو ایدی...

آرتق فضله تفصیلاته (چندان) احتیاج یوقدر. بر طاقم آسایش دشمنلری ضابطه نك ضعفدن استفاده ایله افرادی قیشقیرتمش و بر مؤسف وقعه حصول بولمشدی.

ادعا ایدرز: اگر افکارده بر ارتجاع اولسه ایدی، قابل دکل بویله اولمازدی. بشقه برلرده، سرزده حدوث اولمش حرکات انقلابیه مدعایری توثیق ایدر.

بزده ارتجاع یوقدر واوله ماز. مملکت مزده برسلسله نیجا وره این موجود دکلدرکه بوفکری ادامه ایتبون... بز، اساساً ده موقراسیدن بشقه بر حالت اجتماعی و برسلطه سیاسیه طانیمدیغنزدن بزده آنحق جهالت اجرای تخریبات ایده بیلیر؛ بشقه بر عمده واقنوم دکل. شونی ده اونو تهمیه لم که (سرمایه جیلک) ده مملکت مزده ناموجوددر. بناء علیه ده موقراسینک دارالذهبی اوز دیار مزددر. زادکانلق، رهبانیت، قاپیتالیزم اولما نیجه ارتجاع متصور دکلدر. زادکانلخی، رهبانیتی، قاپیتالیزمی احداث ایتلی که ارتجاع اوله بیلسون. زادکانلق تشکل ایدر، بر محصله تاریخدر؛ تشکیل ایدلز، ممتنع الایجاددر. رهبانیتی ایسه دین احمدی نفی ایدیور. چالیشه لم، قاپیتالیزم مملکت مزده تقرر ایتمه سون که بالاخره براویغونسزلق اولماسون.

کله لم فکر و اجتهاد ارتجاعنه: ابتدا ایجه بیلمش اوله لم که بر نقطه نظر دن دائماً حی ولایموت اولان ماضی، اولدینی کی اعاده ایدیله مز. نهر، کریسین کری یه آقماز. کونش مغربدن طلوع و مشرقدن غروب ایتز. اعداد ترسینه صایلماز. جزء، کلدن بیوک اولماز. بر آدم کندی کندینک پدری ویا جدی اوله ماز. احیای ماضینک مادی امکانسزلخی وارددر.

تاریخده بر طاقم رجوعلا اولمشدر ؛ لکن ، بونلر ، هپ دهایی ، دهاسالم و جید بر جالت اجتماعیه نك حصولپذیر اولماسی ایچوندی .

ایکی پارلاق و یمان مثال : « ره فورم » و « ره نه سانس » .

« ره فورم » حرکتی نصرانیتك شکل اولیننه رجوعی توصیه ایدیوردی . بعضاً بویله بر رجوع ترقیدر ، تدنی وتردی دکلدر .

بر اثر مده [ه] علی التفصیل سویلیدیکم وجه اوزره واتیقان مقامی ایشی آزیتمشدی . ایدلمه دك رذالت قالمدی . افکار ثولدیردی . حریت بوغولدی . اجتهاد قاپاتلدی . نصرانیت نخستین ، هر حالده ، واتیقان نصرانیتندن خیرلی ایدی . [لوتر] و [قالوهن] ك فکری ایلک آباء کنیسانك حالت اجتماعیه سنه رجوع دکل ، خرستیانلغی صفوت قدیمه سنه افراغ ایتمکدی

بو ، بشر ایچون موجب مضرتی اولدی ؛ حاشا .. فی الواقع بویوزدن بیوک محاربه لر چیقدیسه ده ، عاقبت ، انسانیت « ره فورم » دن استفاده ایتدی . حتی ، قاتولیسیم بیله تبدیل مشواره مجبور قالمدی .

« ره نه سانس » ده او یله . او دورك سر آمدلری لاتین و یونان فکریاتنه طوغری کیتدیله . (حال) ك طوتار یری قالمامشدی . هر نقطه نظر دن یونان ولاتین ماضیسی حاله مرجحدی . آنلرك بو حرکت رجعیه سی بشریتی فکراً و صناعه قورتاردی . و آندن صکره مدنیت تقررایتدی بردهاده ییقلماز . اکر بو حرکت رجعیه اولماسه ایدی حالا (سقولاستیق) ، دارالفنونلرك بادى اشتغالی اوله جقدی . حالامتفکرلری آتشد یاقه جقلردی . حالا واتیقان ، کتابلری « آندeqس » ه قویه جقدی . ماضی حالی قورتاردی و استقبالی طوغوردی .

بیلمش اوله لم که بعض موانع حالیه ترقی و تکاملی تصعیب ایدر . بناء علیه بوکی مواضعده (حال) ده دوام برار تجاعدر . بلکه بعضاً نور وفیض ماضیده در . مثلاً (۱۵۰۰) سنه سنندن اولکی (حال) ، ماضیه نسبتله پك کری ایدی . لکن هر وقت ماضی حاله مقدم دکلدر . استقبال عجباً نصل اوله جق ؟ بو ، رحم مادرده کی چوجفك هانکی طائفه یه عائد اولدیغنی تخمین ایتمك قدر جسورانه بر حرکت اولور . استقبالك ده اییسی ، ضرر سزی ، فناسی اوله بیلیر . بر نتیجه عملیه یه کله لم : بزده ارتجاع ممکن دکلدر . بتون برایای امت محتاج ومنتظر فلاح

و ترقیدر. آندن بشقہ ، تکاملات عمومیہ بزی سعی و فعالیتہ ، بناءً علیہ ایلر یلہ یہ سوق ایدیور. ارتجاعك عناصر مرکبہ سندن هیچ بری مملکت مزده یوقدر. پروتستانلق قاتولیکلک قارشى برحر کتدر. قاتولیکلک اولیان یرده پروتستانلغك حدوٹی نصل عدیمالامکان ایسه زادکانلغك ، رهبانیتك ، قاپیتالیزمك ناموجود بولوندیغی بر کشوردهده ارتجاع متصور دکلدیر. سوسیالیزم نردهده چیقار ؟ قاپیتالیستلرک عملہ یی اُزدکلری دیارده . یا بر یرده عملہ و حیات صناعیہ یوقسہ اوراده سوسیالیزم چیقہ بیلیرمی ؟

بر فقرہ یی تکرار ایله مقاله مزہ نہایت ویرہلم :

برینہ نہ یہ اولہ نمیورسك ؟ دیملر . اوزات ده ، سکز سبب وار ، آنک ایچون تأهل ایتیورم ؛ برنجیسی رجولیم یوق ، ایکینجیسی... دیرکن مخاطبی اوست طرفی لازم دکل ؛ دیملش... بزدهده هیچ بر عنصر ارتجاع یوقسہ ، محضاً اوروپا تارینخنده کوردیکمز بومرض اجتماعینک امکاتی تخیل ایتک عبثدر .

— آتی مطبعہ سی —

مہرول نوری

اجمال افکار

ارباب کمال ودانشہ حرمت

ملتلك بیوکی وار، کوچکی وار، اورتہ سی وار... بیوکلکک درجہ سی، کوچکلکک ده قدمہ سی، مبتدالکک ایسه پایہ سی وار .

عظمای اقوامی تسبیحہ ایدن خصوصیاتدن بری ده ارباب کمال ودانشہ حرمت، مشاہیر ایله افتخار ایتکدر. حرمت فکر و شیمہ سی اعظم یتشدیرر. ارباب استعدادہ برتازیانہ